

Slovensko

Stále segregovaní, stále v nerovnom postavení

Porušovanie práva na vzdelanie rómskych detí na Slovensku

Zhrnutie

Oddelené školy

V materskej škole v Jarovniciach na východnom Slovensku je v triedach teplo, sú dobre osvetlené a plné hračiek, plagátov a učebných pomôcok. Na prvom poschodí sa skupinka štvorročných a päťročných detí hrá s dinosaurami z umelej hmoty. Na prízemí skupina detí rovnakého veku stojí v kruhu a drží sa za ruky.

Pri bežnom pozorovaní nie je medzi oboma skupinami žiaden rozdiel. Avšak deti na prvom poschodí majú svetlú pleť, hovoria po slovensky a pochádzajú z mesta. Skupinka na prízemí má tmavšiu pleť, hovorí iným jazykom a väčšina detí býva niekoľko kilometrov od mesta, v schátralej osade. Deti na prízemí sú Rómovia a keď prestanú navštevovať materskú školu a nastúpia do prvej triedy základnej školy, bude to škola „len pre rómske deti“, kde budú staré hračky, šálky i taniere a triedy budú preplnené. Niektoré môžu byť na základe pochybných hodnotení dokonca zaradené do špeciálnych škôl pre deti s telesným a mentálnym postihnutím.

Rómske deti na Slovensku sa stretávajú s vážnymi prekážkami pri prístupe k základnému vzdelaniu. Rozšírená prax oddelovania rómskych a nerómskych žiakov na úrovni základného vzdelania má v praxi za následok segregáciu. V takýchto segregovaných triedach získavajú rómske deti bez ohľadu na svoje individuálne schopnosti podpriemerné vzdelanie. Uvedené bariéry vo vzdelávaní sú súčasťou odopierania jazykových a kultúrnych práv, ktoré mnohí Rómovia na Slovensku zažívajú. Neschopnosť vlády poskytnúť rómskym deťom zodpovedajúce vzdelanie ničí ich vyhliadky na budúce zamestnanie a podporuje špirálu marginalizácie a chudoby rómskych občanov.

Právo na vzdelanie je spojené s inými dôležitými ľudskými právami, napríklad s právom na primerané bývanie. Rómovia na Slovensku netrpia len segregáciou vo vzdelávaní, často tiež žijú v chatrčiach v osadách oddelených od miest. Hoci niekde je doprava k dispozícii, veľa Rómov si ju nemôže dovoliť. Niektoré základné školy tiež vyžadujú príspevok od rodičov, ktorý presahuje finančné možnosti mnohých Rómov. Nedostatok pravidelných spojov do obcí a centier miest, či už zdarma alebo za poplatok, v kombinácii s chudobou a strachom z diskriminácie často znamená, že školská dochádzka je pre rómske deti problémom. V

prípade, že už školu navštevujú, tak celkové poňatie a prax „výhradne rómskych“ tried naznačujú, že nestojí za to ich vzdelávať na rovnakej úrovni ako väčšinovú populáciu, čo ešte ďalej prehľbuje ich pocit jazykovej, kultúrnej a ekonomickej izolácie.

Vláda Slovenskej republiky a Európska únia nesú zodpovednosť za to, aby boli podniknuté kroky, ktoré zlepšia prístup k základnému vzdelaniu pre všetkých občanov, bez ohľadu na to, nakoľko sú marginalizovaní a znevýhodnení. Slovensko ako členský štát EÚ je spolu s EÚ zvlášť zodpovedné za poskytovanie kvalitného vzdelania všetkým občanom.

Úplná správa, z ktorej vychádza toto stručné zhrnutie, sa opiera o zistenia delegátov Amnesty International, ktorí v roku 2006 a 2007 navštívili niekoľko miest na Slovensku, vrátane rómskych osád na východe krajiny, kde sú chudoba Rómov a ich sociálne vylúčenie všeobecne považované za najhoršie na Slovensku. Delegáti Amnesty International viedli rozhovory s úradníkmi z oblasti školstva, učiteľmi, mimovládnyimi organizáciami, príslušníkmi rómskych komunít a väčšinovej populácie, s deťmi a ich rodičmi o ich skúsenostiach s prístupom k základnému vzdelaniu.

Rómovia na Slovensku

Počet Rómov v EÚ sa odhaduje na 7 až 9 miliónov a približne 80 percent ich žije v nových členských štátoch EÚ.¹ Pri sčítaní na Slovensku v roku 2001 sa takmer 90 000 ľudí označilo za Rómov, z celkovej populácie viac ako 5,3 miliónov obyvateľov. Vzhľadom na to, že Rómovia sa obávajú diskriminácie a perzekúcie, často sa pri sčítaní obyvateľov a iných prieskumoch k svojej národnosti nehlásia a skutočná populácia Rómov na Slovensku sa odhaduje na 480 000 až 520 000.

Rómovia žijú na Slovensku najmenej od 14. storočia. Opakovane sa objavovali pokusy prinútiť ich, aby sa asimilovali do väčšinovej populácie a vzdali svojho tradičného spôsobu života. K oficiálnemu uznaniu Rómov ako národnostnej menšiny vládou Slovenskej republiky, ktorá bola ešte stále súčasťou Československa, došlo v apríli 1991. Dnes žije väčšina Rómov na východe a na juhu krajiny, na pozemkoch, ktoré sú v majetku obcí, ale sú z nich vyčlenené. V osadách typicky chýba rozvod vody, elektriny a ostatné základné vybavenie. Mnohé domy majú hlinené dlážky, nemajú kúrenie a bývajú v nich desať i viacčlenné rodiny, ktoré sa tiesnia na ploche nie väčšej ako väčšina obývačiek. Podľa niektorých zdrojov sú životné podmienky Rómov na východnom Slovensku jedny z najúbohejších v celej EÚ.

Diskriminácia a stáročia prenasledovania viedli k chudobe a nezamestnanosti. Ekonomická situácia mnohých Rómov sa zhoršila od začiatku deväťdesiatych rokov, kedy slobodné voľby ukončili štyri desaťročia komunistickej nadvlády. Amnesty International sa počas svojho prieskumu stretla s vyjadreniami frustrácie nad touto situáciou. Ako uviedla riaditeľka rómskej školy na východnom Slovensku, „úradníci v Bratislave prijímajú rozhodnutia bez toho, aby mali predstavu o skutočnej situácii priamo na mieste“.

¹ World Bank, About the Roma: Facts and figures, at <http://web.worldbank.org>.

Segregácia v slovenskom vzdelávacom systéme

„Ak by všetky rómske deti išli do základnej školy, biele deti by sa stali menšinou. Aby sa tomu vyhli, posielajú bieli naše deti do špeciálnych škôl... Rómovia z bohatých rodín chodia do normálnej základnej školy. Ale Rómovia z chudobných rodín zvyčajne končia v špeciálnej škole.“

Rómsky zamestnanec obecného úradu na východnom Slovensku

Za politiku vzdelávania je zodpovedné Ministerstvo školstva Slovenskej republiky. Predškolské vzdelávanie detí vo veku od troch do piatich rokov nie je povinné a obvykle nie je bezplatné. Povinná školská dochádzka trvá 10 rokov od šiestich do šestnástich rokov.

Od šesťdesiatych rokov 20. storočia existuje 14 typov špeciálnych škôl podľa odlišných učebných osnov upravených tak, aby vyhovovali deťom s rôznym typom zvláštnych potrieb. Mnohé z týchto škôl vyučujú podľa osnov prispôbolených špecifickému telesnému alebo mentálnemu postihnutiu.

Vláda Slovenskej republiky trvá na tom, že segregácia vo vzdelávaní nie je oficiálnou politikou vlády. Avšak orgány pre ochranu ľudských práv opakovane vyjadrujú znepokojenie nad veľkým podielom rómskych detí na východnom Slovensku vystavených trvalým formám segregácie a izolácie. V niektorých častiach východného Slovenska je podľa školského inšpektora, ktorý sa vyjadril pre Amnesty International, sto percent škôl segregovaných, pričom nezávislé štúdie poukazujú na skutočnosť, že až 80 percent detí umiestnených v špeciálnych školách na Slovensku tvoria Rómovia.²

Podľa slovenskej legislatívy sú špeciálne školy a triedy určené pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, vrátane detí s telesným a mentálnym postihnutím, ale tiež pre deti, ktoré „ťažko komunikujú“, trpia „problémami v sociálnom vývoji“ alebo pochádzajú zo „sociálne znevýhodneného prostredia“. Tieto kritériá sú nejasné a, ako poukázala Amnesty International a iné organizácie, ponechávajú veľký priestor pre diskrimináciu a segregáciu.³ Najmä termín pochádzať zo „sociálne znevýhodneného prostredia“ je do značnej miery chápaný ako synonymum rómskeho pôvodu.

² ERRC, Stigmata: Segregated Schooling of Roma in Central and Eastern Europe, 2004 (ďalej len ERRC, Stigmata, 2004), str. 13 a 28-29; ECR, I Third report on Slovakia, CRI (2004) 4, Adopted on 27 June 2003, made public on 27 January 2004 (ďalej len ECRI, Third report on Slovakia, 2004), str. 24, Save the Children, Denied a Future? The right to education of Roma/Gypsy and Traveller Children in Europe, Zv. 2, 2001 (ďalej len Save the Children, Denied a Future? 2001), str.188.

³ Okrem tejto správy pozri najmä ERRC, Stigmata, 2004, a ERRC, The Impact of Legislation and Policies on School Segregation of Romani Children: A Study of Anti-Discrimination Law and Government Measures to Eliminate Segregation in Education in Bulgaria, Czech Republic, Hungary, Romania and Slovakia, február 2007 (ďalej len ERRC, The Impact of Legislation and Policies on School Segregation of Romani Children, 2007).

Umiestnenie do špeciálnej školy je často jednosmernou cestou. Deti, ktoré mohli byť nesprávne ohodnotené a do týchto škôl nesprávne umiestnené, majú veľmi obmedzenú možnosť vrátiť sa do bežných škôl alebo pokračovať vo vzdelávaní aj po ukončení povinnej školskej dochádzky. Rómski rodičia sú navyše pod tlakom, aby prijali segregáciu ako normálnu a dokonca prínosnú pre svoje deti, napríklad aj formou finančného príspevku pre tých, ktorí pošlú svoje deti do špeciálnych škôl alebo tried.

„Rómska populácia má iné hodnoty a to je dôvod, prečo nechcú študovať. Ich prioritou je láska.“

„Nemyslím, že keby ste tu žili, nechali by ste svoje dieťa chodiť do rómskej triedy, pretože by mu všetko ukradli.“

„Rómovia nepovažujú vzdelanie za hodnotu.“

„Ak otvorím rómsku triedu, stratím všetky biele deti. Nie sú dostatočne čistotní a ani pre nich nemám miesto.“

Vyjadrenia slovenských pedagógov pre Amnesty International

Rómskym deťom sa odopiera vzdelanie

„Keď ja som chodil do školy, tak som študoval v triede spolu s bielymi. Potom prišli deväťdesiate roky a biele deti presťahovali do školy, ktorú pre ne postavili. Rómske deti zostali tu... Ale bolo by lepšie, keby biele deti chodili do školy spolu s rómskymi, aby mali medzi sebou lepšie vzťahy...Mám veľa priateľov v Jarovniciach, Pekľanoch, Renčíšove....pretože som bol medzi bielymi. Ale napríklad môj syn, ten nemá priateľov medzi bielymi deťmi, iba medzi rómskymi.“

„Žije sa nám zle. Všetko chýba. Nemáme žiadnu hygienu. Deti sa chcú kúpať, my sa chceme kúpať, chceme žiť v čistých domoch. Nemáme svetlo a chceme žiť ako normálni ľudia. Nie je možné, aby v takýchto podmienkach žilo toľko ľudí. Ak sa chcem okúpať, musím deti poslať von ... Chcel by som, aby si robili domáce úlohy, aby som im pomohol, aby mohli študovať, ale bez svetla sa nedá robiť nič. Máme jednu sviečku...ale veľmi rýchlo dohorí a musíme ísť spať.“

Rómski rodičia

Podľa správy Komisára pre ľudské práva Rady Európy z roku 2006 iba tri percentá rómskych detí na Slovensku študovali na gymnáziách a iba osem percent sa prihlásilo na stredné odborné školy, čo je veľmi nízke číslo, ktoré vyvolalo znepokojenie medzinárodných orgánov pre ľudské práva.

Vyššie uvedené vyjadrenia svedčia o tom, že negatívny prístup k Rómom je rozšírený aj medzi školskými úradníkmi a učiteľmi na školách, ktoré navštevujú Rómovia. Diskriminácia

zasahuje do mnohých vrstiev slovenskej spoločnosti a ovplyvňuje zákony, normy a každodenné postupy súvisiace so vzdelávaním, najmä s predškolským vzdelávaním.

Amnesty International počas svojho výskumu zistila, že právo Rómov na vzdelanie limituje celý rad navzájom často súvisiacich faktorov. Patria medzi ne:

Chudoba a životné podmienky. Veľa rómskych detí žije vo veľmi núdzných podmienkach, v ktorých chýba kanalizácia, plyn, voda a hygienické zariadenia a pripojenie k elektrickej sieti, a tieto podmienky im bránia učiť sa a prospievať v škole. Ako sme už uviedli v úvode, rómske osady sú často fyzicky oddelené od hlavnej časti mesta alebo dediny a spojov verejnej dopravy do školy je minimum. Ak aj existujú, mnohé rómske rodiny si nemôžu cestovné dovoliť.

Nedostatok prostriedkov pre súčasné rómske školy. Školy vyhradené len pre rómske deti sú častejšie preplnené a trpia nedostatkom zdrojov ako školy pre zvyšok populácie. Róm z Jarovnic opísal situáciu v materskej škole: „Taniere pre Rómov sú staré a aj šálky sú rozbité, lyžičky sú staré a bieli majú nové... zobrali nové veci a dali ich bielym deťom a staré veci dali Rómom.“

Riaditeľ jednej základnej školy, ktorú navštevujú len rómske deti, Amnesty International vysvetlil, ako mu nedostatok zdrojov a priestorov zabránil vytvoriť v škole prípravnú alebo iné špeciálne triedy: „Sme takí plní, že tu nemôžeme vytvoriť špeciálnu triedu. Počet žiakov v špeciálnej triede by mal byť osem až dvanásť a naše triedy majú 26-27 žiakov. Peniaze sa nevynakladajú takým spôsobom, ako potrebujeme - najmä nie na školy a na nové triedy. Nemáme žiadnu prípravnú triedu [nultý ročník].“

Chybné hodnotenie. Ak boli rómske deti zaradené do špeciálnej školy alebo triedy, zriedkakedy existuje cesta späť do väčšinového vzdelávania. Rozhodnutie o umiestnení do špeciálnej školy alebo vyrovnácej triedy v bežnej škole sa robí vo veku, kedy deti vstupujú do systému povinnej školskej dochádzky. Pretože rómske deti zvyčajne nehovoria po slovensky a nenavštevujú predškolskú prípravu, sú pri hodnotení znevýhodnené. Jeden školský inšpektor poukázal pre Amnesty International na kultúrnu, jazykovú a socioekonomickú zaujatosť hodnotenia. „Pri našich inšpekciách na východnom Slovensku sme videli, že väčšina Rómov nie je mentálne retardovaná, hoci boli takto diagnostikovaní.“ Podľa slovenskej legislatívy majú od roku 1991 deti právo na to, aby boli preradené zo špeciálnych škôl do bežného systému vzdelávania, Amnesty International však bola informovaná, že k preradeniu detí zo špeciálnych škôl do bežných škôl dochádza veľmi zriedka.

Odpieranie jazykových a kultúrnych práv. Rómovia sú na Slovensku uznaní za národnostnú menšinu od roku 1991, ale nepoživajú jazykové a kultúrne práva zaručené ostatným menšinám. Podľa školského zákona z roku 1984 je základným vyučovacím jazykom slovenčina, ale zákon vymenováva niekoľko etnických a jazykových menšín, ktorých deti majú právo na vzdelávanie v češtine, maďarčine, nemčine, poľštine a ukrajinčine. Právo na vzdelávanie v rómskom jazyku chýba. Úradníci z oblasti školstva a rómski rodičia opakovane upozorňovali Amnesty International, že rómske deti boli často umiestňované do špeciálnych škôl, pretože nehovorili po slovensky.

Vyučovacie materiály v rómskom jazyku sú k dispozícii len minimálne, prakticky vôbec. Docenenie rómskeho jazyka a kultúry spolu s vyučovaním vo väčšinovom jazyku na všetkých úrovniach by pomohlo vytvoriť vzájomné porozumenie a naučiť deti vážiť si všetky kultúry. Zároveň by však snaha naplniť potreby rómsky hovoriacich detí nemala slúžiť na ospravedlnenie alebo uplatňovanie ich segregácie do výhradne rómskych tried.

Nepresvedčivé opatrenia. Amnesty International uznáva, že vláda Slovenskej republiky prijala celý rad opatrení s cieľom zlepšiť prístup rómskych detí k vzdelaniu. Obávame sa však, že zvláštne opatrenia neboli prijímané systematicky a v praxi chýbajú primerané monitorovacie prostriedky a zaistenie zodpovednosti. Medzi opatrenia iniciované v školách mimovládnyimi organizáciami a neskôr prijaté ministerstvom školstva patrí napríklad vytváranie prípravných tried (nultých ročníkov) na základných školách pre deti pochádzajúce zo „sociálne znevýhodneného“ prostredia a zamestnávanie asistentov učiteľa, ktorí pomáhajú deťom s jazykovými alebo sociálnymi ťažkosťami. Hoci školy i rodičia hodnotia obidve opatrenia v pomoci rómskym deťom ako úspešné, ich financovanie je nepovinné a nie príliš rozšírené. Pre nedostatočné financovanie a prípravu sa školy potýkajú tiež s nedostatkom kvalifikovaných asistentov učiteľa.

Právo na vzdelanie

Právo na vzdelanie je zakotvené v medzinárodných normách a dohovoroch o ľudských právach. Mnohé z nich sú pre Slovenskú republiku právne záväzné. Vládne záväzky spojené s právom na vzdelanie možno zhrnúť do štyroch kategórií:

- **Dostupnosť.** Základné vzdelanie musí byť povinné a bezplatné pre všetkých. K dispozícii musí byť dostatočné množstvo fungujúcich vzdelávacích inštitúcií a programov.
- **Prístupnosť.** Vzdelanie musí byť prístupné pre všetkých, najmä pre najzraniteľnejšie skupiny, podľa práva i v skutočnosti, bez diskriminácie.
- **Prijateľnosť.** Forma a obsah vzdelávania, vrátane učebných osnov a vyučovacích metód, musia byť prijateľné (napríklad relevantné, kultúrne primerané a kvalitné).
- **Adaptabilita.** Vzdelávanie sa musí prispôbovať potrebám študentov v ich odlišnom sociálnom a kultúrnom prostredí. Mali by byť prijaté opatrenia, ktoré podporia prístup detí k vzdelaniu a jeho prínos.

Od štátov, ktoré patria do Európskej únie, sa vyžaduje, aby dodržiavali normy ľudských práv a svoje vnútroštátne zákony zjednotili so zákonmi EÚ. Slovensko sa stalo členom EÚ v roku 2004. Podľa kritérií EÚ musia inštitúcie členských štátov plne zaručiť demokraciu, právny štát, dodržiavanie ľudských práv a rešpektovanie a ochranu menšín. V júni roku 2000 prijala EÚ smernicu, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania bez ohľadu na rasový a etnický pôvod („smernica o rasovej rovnosti“). Smernica zakazuje priamu aj nepriamu diskrimináciu a výslovne sa vzťahuje na vzdelanie.

Odporúčania

Amnesty International vyzýva vládu Slovenskej republiky, aby sa zaviazala riešiť otázku segregácie. Rómske deti by nemali byť umiestňované do špeciálnych alebo segregovaných škôl či tried jednoducho preto, že majú rómsky pôvod, alebo preto, že sú sociálne znevýhodnené. Vláda by v súlade so svojimi záväzkami vyplývajúcimi zo zákonov týkajúcich sa ľudských práv mala zabezpečiť, aby všetky rómske deti pocítili prínos zvláštnych opatrení pred zahájením školskej dochádzky i počas nej. Žiadne dieťa by nemalo byť vylúčené z kvalitného štandardného vzdelávania z dôvodu etnického pôvodu, chudoby, vzdialenosti alebo nákladov.

EÚ a ďalšie organizácie a financujúce subjekty by mali za prioritu považovať integráciu Rómov do bežných škôl a zabezpečiť, aby rómske deti neboli diskriminované.

Amnesty International zvlášť vyzýva ku krokom v nasledujúcich kľúčových oblastiach:

- Vláda Slovenskej republiky by mala **klásť dôraz na uplatňovanie práva rómskych detí na povinné a bezplatné vzdelávanie** vypracovaním a realizáciou plánu činnosti, ktorý by zabezpečil, aby všetky deti dokončili základné vzdelanie tak, ako to vyžaduje Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (ICESCR). Prioritou plánu by mala byť integrácia a dochádzka rómskych detí do bežných škôl prostredníctvom desegregácie v kombinácii so zvláštnymi opatreniami, ktoré podporia dochádzku a znížia počet detí s neukončeným vzdelaním, ako to vyžaduje Dohovor OSN o právach dieťaťa.
- Vláda Slovenskej republiky by mala **prijat' jasný a jednoznačný politický záväzok odstrániť segregované vzdelávanie Rómov**. Vláda by mala realizáciu tohto záväzku konzultovať s rómskou komunitou a prijať konkrétne, ciele a účinné kroky na odstránenie segregácie vo vzdelávaní.
- Ministerstvo školstva musí **zabezpečiť, aby obsah a prostriedky vzdelávania boli v súlade s ľudskými právami**. Na základe konzultácie s rómskymi komunitami a organizáciami musí zabezpečiť, aby rómska kultúra, história, tradície a informácie o tom, ako Rómovia prispeli k rozvoju spoločnosti, boli súčasťou oficiálnych učebných osnov. Rómskemu jazyku musí novelizáciou školského zákona zaručiť rovnaké uznanie ako ostatným vymenovaným menšinovým jazykom. Musí zabezpečiť dostupnosť vyučovacích materiálov v rómskom jazyku, poskytovať školenia učiteľom a ďalším pracovníkom základných škôl, zabezpečiť skutočné zapojenie príslušníkov rómskej komunity do politiky vzdelávania, ktorá sa týka začleňovania Rómov, a získať vyučujúci personál rómskeho pôvodu na všetky úrovne školského systému a zabezpečiť, aby v ňom nebol vystavený rasovej diskriminácii.
- Ministerstvo školstva by tiež malo **zbierať štatistické informácie a údaje** s cieľom monitorovať etnické zloženie tried na základných školách

a zabezpečiť, že pri umiestňovaní detí do tried a skupín nebude zohrávať žiadnu úlohu rasová diskriminácia.

Amnesty International zároveň vyzýva Európsku úniu a ostatných finančných prispievateľov, aby podporovali vládu Slovenskej republiky v jej úsilí riešiť problém systematického porušovania práv rómskych detí na vzdelanie, a to poskytnutím potrebnej materiálnej a technickej pomoci. Amnesty International odporúča, aby darcovia využili svoj vplyv a podnietili vládu Slovenskej republiky k realizácii odporúčaní tejto správy, najmä tých, ktoré sa týkajú odstránenia segregácie vo vzdelávaní rómskych detí. Mali by tiež zabezpečiť, aby všetky opatrenia prijaté na zlepšenie životných podmienok Rómov na Slovensku boli v súlade s medzinárodnými normami týkajúcimi sa ľudských práv v súvislosti s právom na primerané bývanie a hygienické podmienky, ako aj s právom na skutočnú účasť Rómov na rozhodnutiach, ktoré ovplyvňujú realizáciu ich ľudských práv.

Amnesty International adresuje časť odporúčaní priamo Európskej únii:

- EÚ by mala prijať jednotnú politiku týkajúcu sa Rómov, aby sa účinne využili dostupné právne, finančné a politické nástroje. To bude vyžadovať vypracovanie rámcovej stratégie EÚ pre začleňovanie Rómov, ktorá zaistí súlad a komplementaritu politík, iniciatív a financovania. Členským štátom EÚ by zároveň poskytla základné princípy a možnosť výmeny osvedčených postupov.
- EÚ by mala jasne identifikovať Rómov v existujúcej antidiskriminačnej politike a politike sociálneho začleňovania a aktívne presadzovať účasť Rómov na tvorbe politiky, jej realizácii a hodnotení, a podporovať využitie nástrojov EÚ na zvýšenie povedomia o situácii Rómov v spoločnosti.
- EÚ by mala zabezpečiť, aby použitie finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ nevedlo k rasovej segregácii v oblasti vzdelania, bývania a zdravotnej starostlivosti.

Stručné zhrnutie kompletnej správy s rovnakým titulom, ktorá bola taktiež publikovaná v novembri 2007 pod číslom AI Index EUR 72/001/2007.

Jazyk originálu: angličtina.

This is the Executive summary of the report in the Slovak language.